

prisežnemu obrazcu, je navedeno, da sta omenjena cestna nadzornika prisegla na osnovi tega obrazca 27. maja 1771. Pisavi slovenskega obrazca in pripisa na koncu navedenega obrazca sta si zelo podobni in moremo sklepati, da je oboje napisal istočasno isti pisar.

*Prisežni obrazec za cestne nadzornike:*²

Formula Juramenti

Vi botte persezli Bogu usegamogoznimo, inu te prezisti bres usega madesa Spozetti Divize inu materi Boschie Marie inu usem Lubem Svetnikam, tudi tem presuetlem Fürstu inu Gospudo Josapho temo drugmo tega iemena isvolemo Rimskimo Cefsarjo na nemskomo inu v Jerusalemo Kralo. tudi te presuetli veliki Rimski Cefsarize, na nemski, ogerskem inu Poemskem Kralizi vikse vaivodne v Esterreicho Marie Theresie udove etc devi gari spounenam obujem ufsakem Cefsartuam inu nech usok zastitlem Erbam inu Erbouskem Erbam taku koker tude Letemo vam naprei postaulemo Cefsarskimo Poglavarstuo, inutem v Letemo imeno na kakorsna Vischa danem Povelam, isvestu, podlosen, inu pokorn bitti, Leta vam is velike gnade dana zesna Mojstrouska alli toku retschena Weegmasterska Slusba po vaschimo nar bulsmo vedesso, inu veste isvestu opraulat, inu tudi pred usem drugem Letuvam vasckimo per hodnimo Decreto inu kar kol per hodno vam bode toku dabro od letega Cefsarskiga Poglavarstua, koker tudi odtech vam na prei postaulenech zestnech Comefsarjou, Sgurnech, koker spudnech Pomerkauzam sam bode garnalosen, uselli, inu u sech na prei bissanech puncteh inu Stukech slehernu, inu na tanku sturiti, pred usem drugim pata velika gosposkena slusba dobitschek jeska!i tudi pred usa Skoda varvati, inu po use Matsche odverniti, inu tudi od dapounaina vasche u Schlusbne dousnosti ne is voschlivasti perjasnast, alli naperjasnasti inno nobena druga vischa nar men pa skus soi dobitscek Schenkenge, alli dauka, kateri pred drugem od Svetliga Cefsarstua nar huische je prepovedano, odverniti imate ampak na taksno visha se dersati, inu morette Koker enimo postenimo slusambniko se srajma, inu on Sturiti je savesan.

Ema Umek

4.

Arhiv Slovenije v Ljubljani

INDIVIDUALNA PRISEGA PRED NEPRISTRANSKIM SODNIKOM IZ LETA 1691

Zapisi priseg v slovenščini iz 17. stoletja so razmeroma redki. K doslej objavljenim zapisom naj navedemo še prisego, ki je ohranjena v arhivu graščine Dol v Arhivu Slovenije (Gr. A I., fasc. 32). To je prisega, ki jo je dal mengeški podložnik Matevž Prešern iz Homca pred nepristranskim sodnikom. Nepristranska sodišča je za posamezne primere lahko postavljala zemljiški gospod, da so kot patrimonialna sodišča sodila v njegovem imenu tedaj, ko je šlo za spor med

² Arhiv Slovenije, Knjiga prisežnih obrazcev, folio 161.

njegovim in tujim podložnikom (S. Vilfan, Pravna zgodovina Slovencev, Ljubljana 1961, str. 361). V našem primeru je tožil Janez Danijel baron Erberg, imetnik graščine Dol, Janeza Antona barona Lewenberga, imetnika graščine Mengeš, ker je mengeški podložnik Matevž Prešern podrl dolskemu podložniku Gregorju Germeku iz Homca na dan sv. Jakoba 1690 plot okrog vrta. Pravdni postopek je trajal še leta 1691 in ga je vodil nepristranski sodnik dr. Andrej Burger, ki je bil sicer odvetnik ograjnega sodišča. Obtoženi Matevž Prešern je prisegel 31. januarja 1691 pred nepristranskim sodnikom dr. Andrejem Burgerjem v Ljubljani v njegovem stanovanju na Starem trgu. Kdo je bil pisec prisege, ne moremo ugotoviti.

Prisega se glasi:

Jest Mattheuss Preschern Perschefssem Pruti Gospod Bogu eno Zisto perfego de iest Vmeszi Julia Keter ie bolo na Suetiga Jacoba dan Vlani Koker Gospod lebenbergau Pad grad Mengesch Sluschene Vmalim Gallenbergi Sedeiozi Kmet, Smoime Bratj Jerneiam ienu anschetam Gospoda tosnika tudi Vmalim Gallenbergi Sedeiozimo Kmeto Gregorio Germekho negou per negouim Verto blifso hifse Stoiozi Plot proti deseth Cloffter min ali uetsch Squantio nijsem dali uergau.

Erich Prunč

5.

Filozofska fakulteta v Gradcu

ROKOPISNO IN ARHIVSKO GRADIVO KOROŠKE

Zbiranju rokopisnega in arhivskega gradiva, ki je raztreseno po raznih arhivih, župniščih in zasebnih zbirkah na Koroškem, so doslej posvečali le malo pozornosti. Avstrijske arhivske ustanove so se le redko zanimale za slovenska besedila, če pa je tako gradivo zaradi raznih zgodovinskih okoliščin (primer Arhiva Zgodovinskega društva v Celovcu) že prišlo v njihovo last, je zaradi pomanjkanja strokovnih sodelavcev pogosto ostalo neopaženo, ali pa se je celo zgubilo, kot npr. del Jarnikove zapuščine. Tudi slovenski zbiratelji in znanstveniki so pretežno mislili le na zasebne zbirke in zasebne znanstvene interese, kar je pogosto povzročilo, da je se je tako gradivo po smrti zbiratelja zgubilo (Jarnikova pesniška zbirka, Vratenski rokopis itd.).

V zadnjem času so sicer predvsem po zaslugi ravnatelja dr. Sušnika začeli koroško jezikoslovno in literarno gradivo zbirati v Študijski knjižnici v Ravnah, vendar tudi ta dejavnost ne bo mogla zapolniti vrzeli, ki obstaja zaradi pomanjkanja ustrezne znanstvene institucije na Koroškem, ki bi sistematično zbirala in obravnavala tudi slovensko gradivo.

Ker so torej te dragocene priče slovenske ustvarjalnosti na Koroškem slej ko prej v nevarnosti, da se izgube ali uničijo, bomo pod gornjim naslovom več ali